

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok
1.5 Képzési szint	Mesteri (MA)
1.6 Szak / Képesítés	Jelenkor Története és Nemzetközi Kapcsolatok

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Politikai rendszerek a XX. században HMM4133						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr.Lönhárt Tamás, egyetemi docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr.Lönhárt Tamás, egyetemi docens						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	196	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					30
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					24
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	84				
3.8 A félév össz-óraszámja	56 fiz./196 konv.				
3.9 Kreditszám	7				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A kurzus során szükség van – egyes dokumentumok, statisztikák, modellek, térképek digitalizált változatainak láthatóvá tételéhez – számítógépre és projektorra (digitális).
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumok során szükség van – egyes dokumentumok, statisztikák, modellek, térképek digitalizált változatainak láthatóvá tételéhez – számítógépre és projektorra (digitális).

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A doméniumnak megfelelő specifikus fogalmak elsajátítása és használata • A társadalomtudományok kutatási eszközeinek az alkalmazása • Saját kutatási projekt megtervezésének és végrehajtásának képessége • Adatgyűjtési képesség • Elemzési képesség
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Kritikai gondolkodás kialakítása • Beszédkészség kifejlesztése • Közösségben végzett munka összehangolása • Elemző- és szintetizáló készség • Számítógéphasználat

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A jelen kurzus és azt kiegészítő szemináriumok során, a klasszikus európai politikai rendszerektől indulva, a XX. századi politikai rendszerek fejlődését segít áttekinteni, szervesen integrálva azt a korszak intézménytörténeti, jog- és alkotmánytörténeti és eszmetörténeti fejlődésvonalának összefüggéseibe. • A politikai rendszerek elemzése a társadalmi, kulturális, etnikai és gazdasági törésvonalak összefüggésrendszerében, szervesen illeszkedik a XX századi nagy politikai viták korrajzába. • A kurzus és az azt kiegészítő szemináriumok esettanulmányokat is tartalmaz a két világháború közötti időszak demokratikus, autoriter, diktatórikus és a totalitárius rendszerek európai megjelenésére, sajátos formáira. • Az 1945 utáni korszak elemzése kapcsán jelentős hangsúlyt fektettünk az egyes nagy típusokon belüli eltérések, a szétfejlődés és diverszifikáció jelenségeire, valamint az Európán kívüli – latin-amerikai, ázsiai – politikai rendszerek sajátos modelljeinek összehasonlító értelmezésére is. • A politikai átmenet – jelesen a demokrácia errodálódása, autorter és diktatórikus rendszerek kiépülése, ugyanakkor az 1975 után fordított folyamatok, a diktatúrák bukása és a demokratikus átmenet – hangsúlyos szerepet kapott a jelen kurzus logikai rendjének kialakítása kapcsán. Ugyanakkor beépítettünk egy összehasonlító kitekintést is az 1989 utáni, mai világunk sajátos jelenségeire is.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A kurzus és az azt kiegészítő szemináriumok a következő sajátos tematikát tárja a hallgatók elé: <ul style="list-style-type: none"> = a két világháború közötti politikai rendszerek: a nyugat-európai és amerikai demokratikus rendszerek elemzése; = az orosz/szovjet-orosz politikai rendszer metamorfózisai 1917 és 1953 között: a kommunista totalitarizmus megjelenése és a sztálini pártállam modellje;

	<p>= autoritárius, diktatórikus, totalitárius rendszerek Nyugat-Európában. Esettanulmányok: a fasiszta Olaszország, az „új állam” Portugáliában, a Franco vezette Spanyolország, az ausztrofasiszta rendszer, a náci Németország;</p> <p>= Kelet-Közép-Európa politikai rendszerei a demokrácia, autoritarizmus és diktatúra között;</p> <p>= politikai rendszerek a Második Világháború idején;</p> <p>= a sztálini szovjet totalitarizmus és a kelet-közép-európai kommunista rendszerek kiépítése;</p> <p>= a kínai és a jugoszláv kommunista rendszerek: a szovjet bloktól eltérő sajátosságok kialakulása 1949 után;</p> <p>= a kommunista rendszerek megreformálására tett kísérletek 1953 és 1968 között;</p> <p>= nyugat-európai politikai rendszerek 1945 után;</p> <p>= az Amerikai Egyesült Államok és Latin-Amerika politikai rendszerei 1945 után;</p> <p>= Kelet-Ázsia politikai rendszerei 1945 után. Esettanulmányok: Észak-Korea, Dél-Korea és Japán;</p> <p>= a kelet-közép-európai politikai rendszerek 1989 után: a kommunizmus összeomlása utáni politikai átmenet és rendszerváltás;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A jelen kurzus időrend szerinti fejlődést, a korszakhoz hű valóságképet tükrözi az egyes esettanulmányok kapcsán, hangsúlyozva az összehasonlító elemzés jelentőségét is. A helyes fogalomhasználat kialakítása fontos célja a jelen kurzusnak. Ugyanakkor a polgári ismeretek és az öntudatos állampolgári viselkedést megalapozó képességeket is hangsúlyosan hivatott fejleszteni.
--	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
I. Bevezető: nemzeti identitás, államiság, társadalmi közösség – politikai rendszerek, társadalmi és gazdasági törésvonalak, multietnikus valóság. (fogalmak, modellek, módszerek)	Előadás, szemléltetés, megbeszélés.	<i>Kulcsfogalmak: politikai rendszer, kormányzati rendszer, nemzetállam, föderális állam, konföderáció, közigazgatás, monarchia, alkotmány, parlamentarizmus, pluralizmus, pártrendszer, választási rendszer, hatalmi ágak elválasztása, autoritarizmus, diktatúra, totalitarizmus, liberalizmus, szocializmus, szociáldemokrácia, keresztény-szocializmus, keresztény-demokrácia, kommunizmus, fasizmus, nemzeti-szocializmus, agrárpártok, korporativizmus, antifasizmus, ellenállás, kollaboráció, „Ersatzklasse”, középosztály, „numerus clausus”, Holokauszt; felszabadulás, katonai megszállás, Szövetséges Ellenőrző Bizottság, koalíció, nagykoalíció, tömegszervezet, népi demokrácia, koercitív rendszer, politikai rendőrség, desztalinizáció, reform, forradalom, ellenforradalom, konszolidáció, stagnálás, „glasznosztj”, „peresztrojka”, népfelkelés, kerekasztal-tárgyalás, politikai átmenet.</i>
II. A két világháború közötti politikai rendszerek elemzése: a nyugat-európai demokráciák és az Amerikai Egyesült Államok politikai rendszere.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: monarchia, alkotmányos monarchia, köztársaság, elnök, miniszterelnök, kancellár, demokrácia, hatalmi ágak elválasztása, konzervativizmus, liberalizmus, szociáldemokrácia, szélsőséges pártok, sztrájk, válság, jóléti állam, labour, laissez faire, nagykoalíció, new deal, népfront, választási rendszer, caucus, mozgosítás, párt, pártrendszer.</i>
III. Kelet-közép-európai demokráciák a két világháború közötti: Esettanulmányok – Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: alkotmányos, liberális demokrácia, agrárállam, iparosítás, polgárosodás, állampolgárság, közösség, etikum, nemzet, reform, közigazgatási reform, kisebbség, társadalmi törésvonalak, baloldali radikalizmus, Petka, „zestrea electorală”, „prin noi înşine”, koalíció, legionárius mozgalom, Szerb-Horvát-</i>

		<i>Szlovén Királyság, jugoszlavizmus, usztasa mozgalom, politikai merénylet.</i>
IV. A Szovjetunió 1922 és 1937 között: a kommunista totalitárius rendszer.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: forradalom, puccs, dekrétum, munkástanács, katonatanács, CSEKA, polgárháború, osztályharc, proletárdiktatúra, bolsevik, egypártrendszer, pártállam, hadikommunizmus, kolhozosítás, kulák, Komintern, tisztogatás, terror, személyi kultusz, proletkult, tömegszervezet, tervgazdaság, központosított államgazdaság, államosítás, iparosítás, szocialista urbanizáció, társadalmi mérnökösködés.</i>
V. Lengyelország és a balti államok politikai rendszerei a két világháború között – Németország és a Szovjetunió árnyékában.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: háború, rigai béke, balti államok, Curzon vonal, „cordon sanitaire”, Vilnius/Wilna, társadalmi törésvonalak, etnikum, szocialista mozgalom, szakszervezet, Bund, sztrájk, sanacja, szuverenitás, agrármozgalmak, autoritarizmus, puccs, bekebelezés, Ribbentrop-Molotov paktum, katonai megszállás, szovjetizálás, tagállam, tagköztársaság.</i>
VI. Európai politikai rendszerek a demokráciától az autoritarizmus és diktatúra felé: Olaszország, Portugália, Ausztria, Spanyolország, Magyarország, Románia.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: polgári demokrácia, liberalizmus, szocializmus, nacionalizmus, egalitarizmus, fasizmus, fascio, agrárkérdés, gyárfoglalás, földfoglalás, sztrájk törés, rendparti, felhatalmazási törvény, konkordátum, korporatív rendszer, „estado nuovo”, nemzeti-keresztény, konzervatív-liberális, Land, Bund, társadalmi törésvonal, keresztényszocializmus, Schutzbund, Heimwehr, ausztrófasiszmus, Anschluss, falanga, polgárháború, megtorlás, Frontul Renașterii Naționale, „királydiktatúra”.</i>
VII. Németország politikai rendszere 1933 és 1945 között.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: államcsíny, sörpuccs, per, politikai fogoly, választási rendszer, mozgosítás, rendszerellenes párt, NSDAP, ideológia, fajelmélet, antiszemitizmus, társadalmi mérnökösködés, SA, SS, gleischtaltung, machtergreifung, Reichstag felgyújtása, felhatalmazás, munkatábor, koncentrációs tábor, kivégzőtábor, Deutsche Arbeitersfront, Hitlerjugend, Bund Deutsche Madchen, Führerprinzip, intézményes párhuzam, hosszú kések éjszakája, Wehrmacht, Waffen SS, Gestapo, Kristalnacht, nürnbergi törvények, megszállás, kormányzat, protektorátus, Quisling, Lebensraum, népiértő politika, totális háború, összeomlás, katonai megszállási övezet.</i>
VIII. A második világháború hatása az európai politikai rendszerekre.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: szélsőjobboldali mozgalmak és pártok, csatlósok, szövetségesek, antagonisztikus kooperáció, szélsőjobboldali mozgalom, revizionizmus, szuverenitás, Lebensraum, Ribbentrop-Molotov paktum, katonai diktatúra, háborús részvétel, háborús bűnös, emberiség elleni bűntettek, Holokauszt, ellenállás, totális háború, front, szovjet megszállás, teheráni egyezmény, moszkvai százalékos egyezmény, jaltai egyezmény, szovjetizálás, Vasfüggöny, hidegháború.</i>
IX. A kommunista rendszerek kiépülése és a szovjet modell követése Kelet-Közép-Európában. A kínai és a jugoszláv kommunista rendszerek: a „szocializmus építésének” lehetséges útjairól szóló vita 1949-1963 között.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: nagykoalíció, demokrácia, náciitalenítés, munkáspárt, kommunista párt, tömegszervezet, társutas, szabad választások, SZEB, reprezentatív kormány, proletárdiktatúra, egypártrendszer, pártállam, nomenklatúra, államgazdaság, tervgazdaság, államosítás, kollektivizálás, népköztársaság, „új ember”, jugoszlavizmus, megtorlás, népi demokrácia, föderáció, politikai rendőrség, kirakatper, internálás, B-listázás, népbíróság, Sovrom, Maszovlet, CAER, szovjet tanácsadó, titoizmus, szakítás, maoizmus, elhajlás, Kominform, Zsdanov elmélet, olvadás, desztalinizáció, restauráció, ellenforradalom, kozmopolitizmus, szétfeljlődés.</i>
X. Nyugat-európai politikai rendszerek 1945 után (I.): Nagy-Britannia, Franciaország, Belgium, Svájc, Svédország.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	<i>Kulcsfogalmak: parlamentarizmus, labour, liberalizmus, civil servant, elrettentés, hidegháború, dekolonizáció, Commonwealth, ikerválság, shadow government, devolúció, brexit, fél-prezidenciaális rendszer, gaullizmus, köztársaság, department, centralizáció, dekoncentráció, szubsidiaritás, integráció, spill over, 1968 május, népszavazás, jóléti piacgazdaság, decentralizáció, föderáció,</i>

		<p>konföderáció, kanton, kulturális identitás, inkluzív rendszer, adórendszer, kulturális identitás, svéd modell, szociális állam, szociális piacgazdaság.</p>
<p>XI. Nyugat-európai politikai rendszerek 1945 után (II.): Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország, Spanyolország, Portugália.</p>	<p>Előadás, szemléltetés, megbeszélés</p>	<p>Kulcsfogalmak: kapituláció, megszállási rendszer, zóna, blokkád, légihíd, land, landtag, föderatív kormány, Grundgesetz, szociálispiacgazdaság, jóléti állam, náciitalanítás, wirtschafswunder, Bundestag, nagykoalíció, Ostpolitik, CDU-CSU, SPD, FPD, Eurokommunizmus, legitimitás, kommunikáció, infláció, mezzogiorno, captive state, maffia, korrupció, populizmus, Forza Italia, l'Ulivo, decentralizáció, föderalizáció, közösség, falangizmus, PIDE, demokratizálás, politikai átmenet.</p>
<p>XII. Az Amerikai Egyesült Államok és Latin-Amerika politikai rendszerei 1945 után.</p>		<p>Kulcsfogalmak: áttérés békés termelésre, konvertibilitás, dollár alap, Breton Woods, Great Society, bipartisanship, elektorok, caucus, elnökség, impeachment, neokonzervativizmus, neoliberalizmus, community, tagállam, kormányzó, föderális törvény, jogkör, deszegregáció, inkluzív társadalom, melting pot, állampolgári jogok, állampolgári kötelességek, állampolgárság, jogállam, banánköztársaság, katonai diktatúra, kubai kommunizmus, peronizmus, puccs, failed state.</p>
<p>XIII. Kelet-Ázsia politikai rendszerei 1945 után. Esettanulmányok: Észak-Korea, Dél-Korea és Japán.</p>		<p>Kulcsfogalmak: agresszió, háború, megszállás, fegyverszünet, DMZ, diktatúra, totalitárius állam, Dzsuce, személyi kultusz, politikai rendőrség, koncentrációs tábor, katonai kormány, polgári kormány, autoritarizmus, demokratizálás, technológia, liberális-konzervatív, alkotmányos monarchia, parlamentarizmus, packazdaság, dél-kelet-ázsiai kis tigrisek, G7, stagflation, közvélemény, történeti ellentétek, „soft power”.</p>
<p>XIV. A kelet-közép-európai kommunista rendszerek összeomlása és a politikai rendszerváltás átmeneti időszaka. Esettanulmányok: Románia, Magyarország, Csehország és Szlovákia, Lengyelország 1989 és 2020 között.</p>	<p>Előadás, szemléltetés, megbeszélés</p>	<p>Kulcsfogalmak: „gulyás-kommunizmus”, „emberarcú szocializmus”, Breznyev-doktrína, stagnálás, gazdasági kiűtkezés, emberi jogok, Charta 77, „Solidarnosc”, KOR, szamizdat, polgári fórum, lakitelki találkozó, monori találkozó, kerekasztal, tárgyalásos rendszerváltás, etnonacionalizmus, „glasznosztj”, „peresztrojka”, nemzeti aóság, szovjet megszállás megszűnése, civil társadalom, választási rendszer, szabad választás, pluralizmus, „báronyos forradalom”, elszakadás, puccs, forradalom, népfelkelés, bányász-járás, fekete március, CPUN, FSN, átmenet, piacgazdaság, jogállamiság, NATO, EU csatlakozás, Schengen, MCV, legitimitás válság, gazdasági válság, populizmus, autoritarizmus, hatalmi ágal elválasztása, sajtószabadság, többpártrendszer, centrális erőter, hegemónikus pozíció.</p>
<p>8.2 Szemináriumok</p>	<p>Didaktikai módszerek</p>	<p>Megjegyzések</p>
<p>I. Bevezető: nemzeti identitás, államiság, társadalmi közösség – politikai rendszerek, társadalmi és gazdasági törésvonalak, multietnikus valóság. (fogalmak, modellek, módszerek)</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>Kulcsfogalmak: politikai rendszer, kormányzati rendszer, nemzetállam, föderális állam, konföderáció, közigazgatás, monarchia, alkotmány, parlamentarizmus, pluralizmus, pártrendszer, választási rendszer, hatalmi ágak elválasztása, autoritarizmus, diktatúra, totalitarizmus, liberalizmus, szocializmus, szociál-demokrácia, keresztény-szocializmus, keresztény-demokrácia, kommunizmus, faszizmus, nemzeti-szocializmus, agrárpártok, korporativizmus, antifaszizmus, ellenállás, kollaboráció, „Ersatzklasse”, középosztály, „numerus clausus”, Holokauszt; felszabadulás, katonai megszállás, Szövetséges Ellenőrző Bizottság, koalíció, nagykoalíció, tömegszervezet, népi demokrácia, koercitív rendszer, politikai rendőrség, desztalinizáció, reform, forradalom, ellenforradalom, konszolidáció, stagnálás, „glasznosztj”, „peresztrojka”, népfelkelés, kerekasztal-tárgyalás, politikai átmenet.</p>
<p>II. A két világháború közötti politikai rendszerek elemzése: a nyugat-európai demokráciák és az Amerikai Egyesült Államok politikai rendszere.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- Referátum és vita témák:</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 1. A brit alkotmányos monarchia és a parlament a két világháború közötti korszakban. 2. A francia politikai rendszer 1918-1934 között. 3. A francia Népfrent és kormányzása, 1934-1938. 4. A weimari köztársaság, 1919-1933. 5. Az amerikai elnökség: jogkörök, törvénykezdeményezői tevékenység és hatásai az 1920-1940 amerikai politikai rendszerre. 6. Az amerikai választási rendszer a két világháború között.
III. Kelet-közép-európai demokráciák a két világháború között: Esettanulmányok – Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Csehszlovákia első alkotmánya. 2. Az 1923-as román alkotmány. 3. A Szer-Horvát-Szlovén Királyságtól - Jugoszláviáig (1918-1929). 4. A modernizáció európai modellje és a hagyományos társadalom-modell vitája a két világháború közötti Romániában. 5. A nemzeti kisebbségek integrálásának modellje: a román és a csehszlovák eset összehasonlító elemzése. 6. A román választási rendszer a két világháború közötti időszakban. 7. A horvát usztasa mozgalom.
IV. A Szovjetunió 1922 és 1937 között: a kommunista totalitárius rendszer.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az 1917-es forradalmak által létrehívott hatalmi struktúrák. 2. Az 1922-es szovjet alkotmány. 3. Az 1936-os alkotmány és a sztálini korszak szovjet pártállama. 4. Terror, politikai rendőrség, láger: erőszakpolitika a Szovjetunióban. 5. Központosított állami tervezés: szovjet politikai rendszer, gazdasági struktúrák, társadalmi valóság. 6. Avangárdtól, proletkultizmuson át a személyi kultuszig: kulturális politika és a nyilvánosság szimbolikus monopóliuma – a totalitárius valóság része.
V. Lengyelország és a balti államok politikai rendszerei a két világháború között – Németország és a Szovjetunió árnyékában.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lengyel nemzetállam, 1918-1925: alkotmány, választási rendszer, pártrendszer, kisebbségi kérdés.

		<p>2. Jozef Pilsudski és a lengyel politikai rendszerváltás (1926).</p> <p>3. A nemzeti kérdés és a litván politikai rendszer.</p> <p>4. Észtország: társadalmi törésvonalak, agrármozgalmak, nemzetállam.</p> <p>5. A lett politikai elit és a szovjet szomszédság.</p>
<p>VI. Európai politikai rendszerek a demokráciától az autoritarizmus és diktatúra felé: Olaszország, Portugália, Ausztria, Spanyolország, Magyarország, Románia.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <p>1. Tanácsköztársaság és ellenforradalom Magyarországon, 1919-ben.</p> <p>2. Legitimizmus, nemzeti-keresztény politika, konzervativizmus és a Habsburg-restauráció kísérletek hatása a magyar politikai rendszerre.</p> <p>3. A fasiszta mozgalom hatalomrajutása és a politikai rendszer átalakításának folyamata Olaszországban.</p> <p>4. Az olasz korporatív fasiszta állam: intézmények, döntéshozás mechanizmusa, legitimizálási diskurzus.</p> <p>5. Salazar és az „estado novo” Portugáliában.</p> <p>6. A Heimwehrtől az ausztrófasiszmusig: az osztrák politikai rendszer 1932-1938 között.</p> <p>7. Autoritarizmus, köztársaság, népfront, polgárháború: a spanyol politikai rendszer 1931 és 1936 között.</p> <p>8. Franco politikai rendszere az 1938 utáni Spanyolországban.</p> <p>9. Az 1938-as alkotmány és a „királydiktatúra” Romániában.</p>
<p>VII. Németország politikai rendszere 1933 és 1945 között.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <p>1. Az elvetélt 1923. évi náci puccsból levont következtetések hatása a nemzeti-szocialista párt politikai stratégiájára.</p> <p>2. A náci hatalomrajutás és a „gleichschaltung” folyamata.</p> <p>3. A döntéshozás és végrehajtás intézményes folyamata a nemzeti-szocialista német államban.</p> <p>4. A faji törvényektől a népiértés politikájáig: nemzet, etnicitás, faj és nemzetiszocialista német állam.</p>
<p>VIII. A második világháború hatása az európai politikai rendszerekre.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <p>1. Német megszállás alatti területek politikai irányítása Európában a második világháború alatt.</p> <p>2. A francia politikai rendszer 1940-1944 között: a vichy-i francia állam.</p>

		<p>3. Szélsőjobboldali pártok hatalmon: összehasonlító elemzés – a nemzeti legionárius állam és a nyilaskeresztes hatalomátvétel utáni politikai rendszer.</p> <p>4. Az európai antifasiszta ellnállás politikai projekciói: Franciaország, Jugoszlávia, Lengyelország.</p> <p>5. Német megszállás alóli felszabadítás, szovjet katonai megszállás: a teheráni, moszkvai és jaltai egyezmények hatásai Kelet-Közép-Európa államaira.</p> <p>6. A balti államok, Kárpátalja, Besszarábia, Bukovina szovjet bekebelezése: a második világháború végső szakaszának geopolitikai következményei.</p> <p>7. A volt német állam területén létrehozott megszállási övezetek kormányzatáról szóló vita 1945-1948 között.</p>
<p>IX. A kommunista rendszerek kiépülése és a szovjet modell követése Kelet-Közép-Európában. A kínai és a jugoszláv kommunista rendszerek: a „szocializmus építésének” lehetséges útjairól szóló vita 1949-1963 között.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- Referátum és vita témák:</p> <p>1. A kommunista rendszer kiépítése Kelet-Közép-Európa ellamaiban: az átmenet szakaszai Romániában és Magyarországon, 1944-1949.</p> <p>2. A jugoszláv és albán kommunista rendszer kiépítésének sajátos útjai.</p> <p>3. Az 1948-1953 között elfogadott új kelet-közép-európai alkotmányok: a szovjet modell átvétele.</p> <p>4. A kirakatperek hatásai a kelet-európai politikai rendszerekre (1948-1953).</p> <p>5. A maoizmus: a kommunista totalitárius rendszer kínai modellje, 1949-1978.</p> <p>6. A kínai-szovjet ellentét: a „desztalinizáció” kínai kritikájától a nyílt szembenállásig.</p>
<p>X. Nyugat-európai politikai rendszerek 1945 után (I.): Nagy-Britannia, Franciaország, Belgium, Svájc, Svédország.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- Referátum és vita témák:</p> <p>1. Az 1945 utáni brit kormányok és a Parlament szerepe..</p> <p>2. A devolúció és az ír kérdés megoldása: a brit politikai rendszer a századfordulón.</p> <p>3. A Negyedik Köztársaság: az 1945 utáni válságos évtized francia politikai rendszere.</p> <p>4. A francia állam megreformálása: az Ötödik Köztársaság (1958-napjainkig).</p> <p>5. Decentralizáció, szubszidiáris állam vagy föderalizáció: a belga politikai rendszer 1945 után.</p> <p>6. A svájci politikai rendszer: alkotmány, választási rendszer, pártrendszer, kanton rendszer.</p>

<p>XI. Nyugat-európai politikai rendszerek 1945 után (II.): Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország, Spanyolország, Portugália.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A második világháború utáni német demokratikus politikai rendszer létrehozása: az NSZK 1949 és 1989 között. 2. A „skandináv modell”: az 1945 utáni Svédország. 3. A második világháború utáni Olaszország: egy válságkezelés által meghatározott demokratikus rendszer. 4. A spanyol politikai átmenet 1975 és 1992 között: a demokratizálás folyamata. 5. Portugália a Salazar-rendszer bukása után: a demokratikus politikai átmenet.
<p>XII. Az Amerikai Egyesült Államok és Latin-Amerika politikai rendszerei 1945 után.</p>		<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. J.F.Kennedy elnökségének és generációjának hatásai az amerikai döntéshozás mechanizmusára és a politikai kommunikációra. 2. „Impeachment”: az alkotmány előírásai és a gyakorlatba ültetésre tett három kísérlet: R. Nixon, B. Clinton, D.Trump. 3. „Peronizmus”: egy sajátos argentin politikai rendszer-kísérlet. 4. A Fidel Castro által vezetett politikai mozgalom hatalomra jutása után kialakított sajátos politikai rendszer. 5. A katonai diktatúra kiépülése és bukása Chilében: az Allende elleni puccstól (1973) Pinochet tábornok bukásáig (1990). 6. A venezuelai politikai rendszer: Hugo Chavez elnökségének hatásai.
<p>XIII. Kelet-Ázsia politikai rendszerei 1945 után. Esettanulmányok: Észak-Korea, Dél-Korea és Japán.</p>		<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az észak-koreai totalitárius rendszer. 2. Dél-Korea a második világháború utáni első évtizedben: Syng Man Rhe, a koreai háború és a hadsereg szerepe (1945-1955). 3. Demokratizálódás, képviselő, jogállam: Dél-Korea 1956 után. 4. Az amerikai katonai megszálló által bevezetett átmeneti kormányzati rendszer Japánban (1945-1955). 5. A japán politikai rendszer átalakulása 1956 után: a Liberális Demokrata Párt helye és szerepe. 6. A császárság mint a japán politikai rendszer része 1945 után.

<p>XIV. A kelet-közép-európai kommunista rendszerek összeomlása és a politikai rendszerváltás átmeneti időszaka. Esettanulmányok: Románia, Magyarország és Lengyelország 1989 és 2020 között.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>- <i>Referátum és vita témák:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A gorbacsovi reformok hatása a kelet-közép-európai politikai rendszerváltás folyamatára. 2. A rendszerváltás tárgyalásos modellje: a lengyel és a magyar kerekasztal. 3. A „bársonyos forradalomtól” az elszakadásig: Csehszlovákia, Cseh Köztársaság, Szlovákia. 4. A romániai rendszerváltás és politikai átmenet első évtizede (1989-2000). 5. A lengyel és a magyar politikai rendszer a XXI. század elején. Összehasonlító elemzés.
--	---	--

Könyvészet:

A. Kötelező könyvészet:

1. Gyurgyák, János (ed.): *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*. Budapest, Osiris Könyvkiadó, 1996.
2. Enyedi Zsolt – Körösenyi András, *Pártok és pártrendszerek*. Budapest, Osiris, 2004. [BCU]
3. Duignan J. et al. (eds.), *Politics in Western Europe*. London, New York, Longman, 1992. [BCU]
4. Judt, Tony, *Epoca postbelică. O istorie a Europei de după 1945*. Iași, Editura Polirom, 2008. [BCU]
5. Nolte, Ernst: *A fasizmus korszaka*. Budapest, XX. Század Intézet, 2003. [BCU]
6. Frei, Norbert, *Statul Führerului. Regimul național-socialist 1933-1945*. București, Grupul Editorial Corint, 2007. [BCU]
7. Courtois, Stephane (ed.), *Dicționarul comunismului*. Iași, Editura Polirom, 2008. [BCU]
8. Rothschild, Joseph, *East Central Europe between the Two World Wars*, Washington, 1974. [BCU]
9. Soulet, Jean Francois, *Istoria comparată a statelor comuniste din 1945 pînă în zilele noastre*, Iași, Editura Polirom, 1998. [BCU, Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie]

B. Választható könyvészet:

1. Sándor, Péter- Gallai, Sándor: „Állam- és kormányformák”. In: Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): *Politika és politikatudomány*. Budapest, Aula, 2003, p. 297-314 [Biblioteca Jakabffy]
2. Simon, János: „Két lábon álló demokrácia, avagy mit jelent a politikai elit számára a baloldal és a jobboldal?”. In: *Politikatudományi Szemle*, 1999. nr. 2. [Biblioteca Jakabffy]
3. Fricz, Tamás: „Bal és jobb – megváltozott tudományos és politikai jelentőséggel”. In: *Politikatudományi Szemle*, 1994. nr. 3. [Biblioteca Jakabffy]
4. Fricz, Tamás: „Mi lesz a pártokkal? A pártok válságjelenségei és esetleges funkcióváltása a XXI. században”. In: *Politikatudományi Szemle*, 2000. nr. 1-2. [Biblioteca Jakabffy]
5. Fisichella, Domenico: „Pártrendszerek és választási rendszerek”. In: *A politikatudomány alapvonalai: fogalmak, problémák, elméletek*. Budapest, Osiris Könyvkiadó, 2000. [BCU]
6. Ball, Stuart, *The Conservative Party and British Politics, 1902-1951*. London, Longman, 1995. [BCU]
7. Williams, Francis, *Fifty Years' March. The Rise of the Labour Party*. London, Odhams Press Limited, s.d. [BCU]
8. Szigetvári, Viktor: „Tony Blair és az Új Munkáspárt”. In: *Politikatudományi Szemle*, 2001. nr.3.
9. Havas, Péter: „Párt, frakció, kormány (A brit Munkáspárttól)”. In: *Politikatudományi Szemle*, 2004. nr. 4.
10. Harsányi, Iván – Jelmnitz, János – Moharos, Éva (ed.): *A Népfront Franciaországban (1934-1938). Tanulmányok – Visszaemlékezések – Dokumentumok*. Budapest, MTA Történettudományi Intézet, 1995. [BCU]
11. Georges Duby (ed.): *Franciaország története*. II. Budapest, Osiris Könyvkiadó, 2007. [BCU]
12. Shennan, Andrew, *De Gaulle*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1997. [BCU]
13. Blundell, John, *Margaret Thatcher. Portretul Doamnei de Fier*. Bucuresti, Curtea Veche, 2012. [BCU]

14. Lukács, John, *Az Egyesült Államok 20. századi története*. Budapest, Gondolat, 1988. [BCU]
15. Burner, David, *John Fitzgerald Kennedy și noua generație*. București, Editura Orizont, 1995. [BCU]
16. Dalek, Robert, *Nixon and Kissinger. Partners in Power*. London, Penguin Books, 2007. [BCU]
17. Robson, Mark, *Italia: Liberalism și fascism, 1870-1945*. București, Editura All, 1997. [BCU]
18. Mussolini, Benito, *Statul*, Cluj-Napoca, Fundația Culturală Forum, 2001. [BCU]
19. M. Szebeni, Géza, *Alcide De Gasperi. Egy kereszténydemokrata a 20. században*. Budapest, Magyar Szemle Könyvek, 2007. [BCU]
20. Kis, Aladár, *Olaszország története 1748-1970. Egységes jegyzet*. Budapest, Tankönyvkiadó, 1971. [BCU]
21. Ellwood, Sheelagh, *Franco*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1997. [BCU]
22. Cotta, Alain, *Le Corporatisme*. Paris, Presse Universitaires de France, 1984. [BCU]
23. Conversi, Daniele: „A sima átmenet: Spanyolország 1978-es alkotmánya és a nemzetiségi kérdés”. In: Kántor Zoltán – Majtényi Balázs (szerk.): *Szöveggyűjtemény a nemzeti kisebbségekről*. Budapest, Rejtjel, 2005.
24. Fulbrook, Mary, *Németország története*. Budapest, Maecenas Könyvek, 1997. [BCU]
25. Hesselberger, Dieter, *Das Grundgesetz. Kommentar für die politische Bildung*. München, Bundeszentrale für politische Bildung, 2003. [BCU]
26. Fulbrook, Mary, *A német nemzeti identitás a holokauszt után*. Budapest, Helikon, 2001. [BCU]
27. Görtemaker, Manfred, *A Német Szövetségi Köztársaság története. Az alapítástól napjainkig*. Budapest, Korona Kiadó, 2003. [BCU]
28. Fricz, Tamás: „A párt nem vész el, csak átalakul? A német pártrendszer válságai és átalakulása a XXI. század elején”. In: *Politikatudományi Szemle*, 2001. nr. 3.
29. Török, Gábor: „A skandináv pártrendszerek összehasonlító elemzése, I-II”. In: *Politikatudományi Szemle*, 1996. nr. 2-3.
30. Kershaw, Ian, *Rollercoaster. Europe 1950-2017*. London, Allen Lane, Penguin Books, 2018. [BCU]
31. Jelavich, Barbara: *Modern Austria*, Columbia University, 1987. [Biblioteca Facultății de Științe Politice]
32. Rothschild, Joseph, *Întoarcerea la diversitate. Istoria politică a Europei Centrale și de Est după Al Doilea Război Mondial*, Ediția a II-a, București, Editura Antet, CEU Press, 1997. [BCU, Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie]
33. Tismăneanu, Vladimír, *Reinventarea politicului. Europa Răsăriteană de la Stalin la Havel*, Iași, Editura Polirom, 1999. [BCU, Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie]
34. Jelavich, Barbara, *A Balkán története, II. kötet (20. század)*, Budapest, Osiris Könyvkiadó, 1996. [BCU]
35. Wolf, Robert Lee, *The Balkans in Our Time*, New York, 1978. [BCU]
36. Miletich, Voucadine, *Le mouvement des idées constitutionnelles en Yougoslavie depuis la fin de la grande guerre*, Paris, 1934. [BCU]
37. Seton - Watson, Hugh, *The East European Revolution*, London, Methuen & Co Ltd., 1963. [Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie]
38. Juhász, József, *Föderalizmus és nemzeti kérdés. Az etnoföderalizmus tapasztalatai Közép- és Kelet-Európában*. Budapest, Gondolat Könyvkiadó, 2010.
39. Fejtő Ferenc, *A népi demokráciák története*, Budapest, 1991. [BCU, Biblioteca Societății Muzeului Ardelean-EME]
40. Rădulescu, Andrei, *Constituțiunea polonă din 23 aprilie 1935*, București, 1938. [BCU]
41. Romsics Ignác, *Magyarország története a XX. században*, Budapest, Osiris Könyvkiadó, 2002. [BCU]
42. Crampton, R.J., *Europa Răsăriteană în secolul al XX-lea... și după*, București, Editura Curtea Veche, 2002. [BCU și Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie]
43. Berend T. Iván, *Válságos évtizedek. A 20. század első fele közép- és kelet-európai történetének interpretációja*, III. kiadás, Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1987. [Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie]
44. Idem, *Central and Eastern Europe 1944-1993. Detour from periphery to the periphery*, Cambridge University Press, 1998. [BCU]
45. Enyedi, Zsolt: „Pártpolitika a posztkommunista világban és Nyugat-Európában”. In: *Politikatudományi Szemle*, 2004. 3.
46. Von Rauch, Georg – Misiunas, Romuald J. – Taagepera, Rein, *A balti államok története*. Budapest, Osiris-Századvég, 1994. [BCU]
47. Galeano, Eduardo, *Venele deschise ale Americii Latine*. București, Editura Politică, 1983.
48. Croitor, Mihai – Croitor, Sanda: *În umbra tigrului de hârtie. Ruptura sovieto-chineză în ecuația bipolarismului (1961-1963)*. Cluj-Napoca, Editura Mega, 2019. [BCU]
49. Lynch, Michael, *Republica Populară Chineză după 1949*. București, Editura All, 2004. [BCU]
50. Inogucsi, Takasi: *Japán politika*. Budapest, Századvég Kiadó, 2007. [BCU]

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy eleget tesz a következő elvárásoknak:

- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
--------------------	-----------------------------	---------------------------	-----------------------------

10.4 Előadás	Írásbeli vizsga formájában a hallgatóknak be kell számolniuk a kurzus alatt elsajátított tárgyi, fogalmi ismereteikről.	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium	A hallgatóknak aktívan kell résztvevni a szemináriumokon, 2 referátumot bemutatva, s minimum 75%-án résztvéve e tárgyból tartott szemináriumoknak. A referátumok egyenként min. 5- max. 8 oldalas, írott, könyvészet kötelező feltüntetésével elkészített beadandó dolgozat, mely a végső jegy 20%-t jelenti.	2 referátum bemutatása és megvédése.	40%
	Az alapfogalmak jó ismerete és használata. Ha a hiányzások elérik a szemináriumok 25%-t, vagy a referátumok nem érik el a követelmények minőségi szintjét, félévi dolgozat írásban való beadására köteles a hallgató – melyet legkésőbb az írásbeli vizsga előtti napig le kell adni.	Fogalmak helyes használata, formai követelmények teljesítése	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Szemináriumok minimum 75% aktív jelenlét. • Átmenő jegy (5) elérése minden felmérési kategóriánál. 			

Kitöltés dátuma

2020. 03.28

Előadás felelőse

Dr. Lönhárt Tamás

Szeminárium felelőse

Dr. Lönhárt Tamás

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020. 03.31

Intézetigazgató

Dr. Nagy Róbert Miklós